

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De Fidei Formvlarvm Praecipve Avgvstanae Confessionis Ivstitia Et Vsv

**Bernhold, Johann Balthasar
Schifflin, Johann Sigismund**

Altorfii, [1730]

§X.

[urn:nbn:de:bsz:31-67824](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-67824)

immo, positis quibusdam circumstantiis, leges praeicipientes et iubentes praesto sunt. Vnde Ecclesiae non solum *ius in sensu permissiuo*, sed et *praeceptiuo* ad formulas fidei praescribendas competit. Priori respectu iustitia stricte dicta formularum fidei condendarum Ecclesiae competit; posteriori, necessitas quoque eidem incumbit; utrumque generali Iustitiae uocabulo includere fas erit. [qui debet aliquid facere, uel non prohibetur, is quoque ius agendi habeat necesse est. Sunt uerba Ill. GUNDLINGII in *Via ad Veritatem Iurisprud. natur. Cap. I. th. 58.*] secundum dicta probabimus iam, Ecclesiam eiusmodi pollere iustitia siue *iure*, et quidem primum sensu *permissiuo*. Ecclesia considerari potest, uel *communibus* cum aliis societatibus humanis gaudens *iuribus*, uel *singularibus* prorsus ipsique peculiaribus. Priori modo spectatae, ex eius indole et habitu uindicabimus hocce ius, *directo* siue proximo, & remoto siue *indirecto* argumento; posteriori modo, e singularissima Christianae Ecclesiae constitutione exstruemus *generale* argumentum directum pariter et indirectum; quod *specialibus* id ipsum ius insinuantibus dictis Scripturae S. confirmabimus. Quod tandem ad *ius praeceptiuum*, necessitans et obligans attinget, confectum id dabimus recensendo quosdam casus, quibus positis, ex diuinarum legum praescripto, Ecclesia ad formulas fidei condendas et praescribendas obligatur, quae dicta si illustrauerimus huius *moris antiquitate* in uera Ecclesia recepta et approbata, nihili, quod in praeliminari tractationis nostrae capite omiserimus, iuste erimus accusandi.

§. X.

Probat ius permissiuum argumento generali, directo, e societatis eiusque indole.

Ecclesiam, prouti consideramus *communibus* cum aliis quibusuis societatibus gaudentem *iuribus*, permissiuum formulas fidei proponendi habere ius, *directo* argumento sic probamus: ius omnibus societatibus commune est, ut quicquid ad legitimum, quem

quem sibi elegerant finem conseruandum, promouendum & defendendum legitime faciat, iuste agere possint. Quam ueritatem e I. N. praeceptis transsumtam uolumus. Finis Christiani coetus primum fuit unio sensus & professionis in doctrina de Deo, ad ductum Scripturae S. recte agnoscendo et colendo; quam sartam tectamque conseruare, promouere, defendere, eique inuiolabilitatem et perpetuitatem dare, secus sentientes ab unione arcere, suamque rem secum habere uoluerunt. Manifeste id patet ex apostolicis scriptis; primorum Christianorum historia, et ipsa Ecclesiae per omnia retro secula constitutione. In hoc negotio nihil prorsus quod illegitimum sit, egerunt. Ad ueritatem enim euangelicam ad Scripturae Sacrae ductum amplexandam, conseruandam, promouendam, defendendam, quiuis singuli antea iam obligabantur, nec minus cuiuis seorsim id officii incumberebat, ut ueritates semel agnitas, et de quibus intime conuictus erat, intemeratas perpetuo, ad ultimum uitae halitum teneret et tueretur; quod singuli iuste agebant, id uniuersos in commune, inita societate, iniuste fecisse, ab omni ratione est alienum. Accedit, liberos de inuendo eiusmodi coetu fuisse pactos, et cuiuis integrum mansisse, num Ecclesiae adhaerere, an ea exesse uelit. Finis cum itaque legitimus sit, omne, quicquid ad eundem conseruandum, promouendum, et defendendum legitime facit, iuste agere possunt. Formulas fidei eo esse comparatas, ut unionem sensus & professionis in uera doctrina conseruent, promoueant & defendant, dubio caret. Sed num legitimum eius rei administriculum et medium sint, id est, quod multi acriter negant. At facilis et plana est responsio, modo quis meminerit non de aliis, nisi quas definiuimus, fidei formulis nobis sermonem esse. Cum uero hae non alias, nisi eas, quarum gratia coeuerunt homines Christiani, contineant sacras ueritates, dilucidius tantum explicatas & pressius determinatas, quidni diuina haec-

ce dogmata legitime conseruatum, promotum, defensumque eant, iisque inuolabilitatem addant? non aliter ab aliis Christianae ueritatis conseruandae et promovendae, omnium confessione legitimis modis differunt, quam quod publico comprehensae sint scripto; id quod certe innocuum quid est.

§. XI.

indirecto.

Fluxa rerum uarietate, hominum imprimis uitio, subinde in omni societate noui diuersique casus emergunt, & circumstantiae, quae nouas itidem & diuersas efflagitant leges atque dispositiones, quae primis & fundamentalibus superadditae, ipsas uel plenius explicant, uel pressius determinant; uno uerbo, quae primas leges distinctius ac magis determinate nouis obortis casibus applicant. Quae prouidentia si negligatur, societates discrimen confusionis, discordiae & dissolutionis mox essent subiturae, unde iustitia eiusmodi constitutionum indirecte colligitur. *Parimodo* in Ecclesia res se habet; tractu temporis uariae, hominum praecipue nouarum rerum iusto studiosorum culpa, obseruantur in ea circumstantiae, quae nouas extorquent normas; siue potius primariae normae magis distinctam & determinatam ad aduentitium Ecclesiae statum explicationem & applicationem exposcunt, ut confusionis, discordiae et dissolutionis, addo, & apud imperitiores offensionis & seductionis periculum auertatur & euitetur. Quot, quantisque Ecclesiae unio exposita sit discriminibus, uel ipsa Ecclesiastica historia quemuis abunde condocet. Certe uerus Christianorum coetus mox diffluxurus esset, nisi eiusmodi normae secundariae subuenirent, quae primariam, cuius phrasibus, in usum quidem uulgi sapientissime adhibitis solutioribus & diffusioribus, petulanter homines ἀτέβως & ἀλόγως abutuntur, magis presse & determinate sifterent, atque hac ratione eundem ad sentiendi loquendique unionem efficacius adstringerent. Credo formulas fidei uel hoc
etiam